

Tárgytematika / Course Description

Szervezetpszichológia

AKNM_TTTM077

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Benyák Anikó

Félév / Semester: 2019/20/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 1/1/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

az emberi erőforrás tanácsadó tevékenységhez szükséges pszichológiai alapismeretek elsajátítása és megfelelő magatartás kifejlesztése az egyén, csoport és a szervezet szintjén;

a hallgatók ismerjék a munka-és szervezetpszichológia főbb történeti előzményeit, módszertani vonatkozásait; legyenek tájékozottak a szervezetek főbb típusait illetően, az egyének szintjén a munkavégzés motivációs és mentálhigiénés kérdéseiben, a munkacsoportok főbb sajátosságai területén, a vezetői hatalom és a vezetésre vonatkozó elméleti megközelítésekben, a szervezeti kultúra és hatékonyság kérdéskörében;

legyenek képesek a szociometriai felmérések elméleti hátterének megismerése után egy munkacsoportra vonatkozó szociometriai kérdőív kialakítására.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

Pszichológia a munka világában. A munka-és szervezetpszichológia célja, feladatai. Személyügy és munkapszichológia. Történeti háttér: Taylor és a tudományos munkaszervezés, Fayol és a vezetés tudományos megalapozása. Pszichotechnika. Human relations. Ergonómia. A magyar munkapszichológia rövid története.

A szervezet fogalma. A szervezet működését befolyásoló tényezők. Az informális szervezet. A szervezetek elméletei: a szervezet mint gép (a bürokratikus modell és a klasszikus alapelvek), mint élőlény, mint agy, ökológiai modell és egyéb metaforák. Szervezet a változó világban.

Egyén a szervezetben. Az ember megismerése, alkalmasság-vizsgálatok. Interjú, képességvizsgálat, személyiségvizsgálat, szimuláció, Értékelő - Fejlesztő Központok.

A munkatevékenység motivációja. Motivációelméletek. A dolgozók motiválása. A motivált dolgozó (Miért dolgozunk és miért nem?). A munkával való elégedettség vagy elégedetlenség és következményei.

Kreativitás és innováció. A kreativitás jelentősége. Az alkotás folyamata. A kreatív ember és szervezet. A kreativitás vizsgálata és fejlesztése.

Munkahely és mentálhigiéné. Életünk és a stressz. A munkahely és a stressz. A vezetők mentálhigiénéje. A pszichoterror alapjelenségei, következményei, megelőzés és beavatkozás.

A munkacsoport. A csoport hatékonyságát befolyásoló tényezők. Együttműködés és ellentét a csoportban. A csoport

légköre. Konformitás és normaképzés a csoportban.

A vezetői hatalom. A vezetői hatalom típusai. Törekvések a hatalom megosztására. A hatalom veszélyei. Vezetési stílusok - viselkedési modellek.

A szervezeti kultúra fogalma. Szervezeti kultúra és nemzeti kultúra. A szervezeti kultúrák különféle típusai. A szervezeti kultúra változása.

Szervezetfejlesztés.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: egy beadandó dolgozat határidőre történő leadása

Vizsgára bocsátás egyéb feltétele: nincs

A félév **írásbeli vizsgával** zárul. Az írásbeli vizsgára tételsor alapján kerül sor, mely elektronikusan elküldésre kerül.

A beadandó dolgozatnak **tartalmaznia kell:**

- a megadott források alapján készített elméleti jellegű összefoglalót a szociometria módszeréről. Szempontok: a szociometria **típusai, alkalmazási lehetőségek a szervezetek világában, főbb etikai kérdések.**
- egy adott munkahelyi csoportra vonatkozó szociometriai **kérdőívet** min. 6 kritérium mentén a hierarchikus szociometria szempontrendszerét alapul véve. Az *együttlét, összetartás* (rokonszenvi, kapcsolat) kritériumban 3 kérdés és a *csoporthányítás* (közösségi funkciók, vezetés) területén 2 kérdés kötelezően szerepeljen a kérdőívben. A többi 4 kiválasztott kritériumban is 2-2 kérdést kell megfogalmazni. Így összesen min. **13 kérdést** tartalmazzon a kérdőív. A beadandó dolgozatban **minden kérdés mögé oda kell írni, hogy melyik kategóriába tartozónak gondolja az adott kérdést!**

A dolgozatot **nyomtatott** formában kell leadni. Terjedelem: min. **8 oldal.**

A **leadási (beérkezési) határidő: a tanórán, ill. a konzultáción kerül kijelölésre.**

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom

Klein Sándor (2004): Munkapszichológia. Edge 2000 Kft., Budapest. 1. fejezet 30-42, 49-51, 57-85.

Klein Sándor (2007): Vezetés-és szervezetpszichológia. Edge 2000 Kft., Budapest. I/2. fejezet 58-90, I/3. fejezet 91-129, I/5. fejezet 199-215, II/8. fejezet 263-292, II/9. fejezet 293-316, II/12. fejezet 343-361, III/13. fejezet 367-378, III/14. fejezet 387-411, III/17. fejezet 477-507, III/19. fejezet 535-558, III/ 21. fejezet 581-604.

Klein Balázs – Klein Sándor (2008): A szervezet lelke. Edge 2000 Kft., Budapest. I/1. fejezet 37-47, II/ 4-8. fejezet 135-307, III/10. fejezet 351-385, III/14. fejezet 519-553, IV/ 13. fejezet 445-488, V/ 18. fejezet 697-707, VI/

A szociometriai felmérésről szóló dolgozat elkészítéséhez szükséges források (oktatói segédanyag mellett):

Járó Katalin (2001): Közösségek tükörben. In: Tanári Létkérdések. Kézikönyv gyakorló pedagógusoknak, osztályfőnököknek. 35. kiegészítő kötet. Raabe Kiadó, Budapest. 3.1 és 3.2 fejezet 14-15.

Mérei Ferenc (1996): Közösségek rejtett hálózata. Osiris Kiadó, Budapest. 44-59, 136-148.

Elektronikus források, melyek elküldésre kerülnek a csoport közös email-címére:

Gerő Márton (2008): A szociometrikus diagnózis és fejlesztés lehetséges terepei a mai magyar társadalom különböző intézménytípusaiban és a szociometria alkalmazásának lehetőségei ma. A Szociometria Ma konferencia vitaindító tézisei.

Járó Katalin (2008): Hierarchikus szociometria az iskolában: gyökerek és elvek. *(a főbb történeti vonatkozások használandók fel a szövegből)*

Járó Katalin (2007): Konfliktustréning és szerződés – a szakértő autonómiája, mint hatékonysági tényező. 20-28.

Székely György (é.n.): Ami van és ami lehetne, a tudható és a mondható (Mégfontolásra ajánlott etikai szempontok a szociometriai vizsgálatok során). 1-18.

Vicssek András – Havadi Gergő – Micsinai István (2008): Szociometria a szervezetfejlesztésben. A Szociometria Ma konferencia vitaindító tézisei.

Ajánlott irodalom

Klein Sándor (2018): Munkapszichológia a 21. században Edge 2000 Kft., Budapest.

Fényszárosi Éva, Sallay Viola, Matuszka Balázs, Martos Tamás (2018): Munkával kapcsolatos motivációk és elégedettség. Magyar Pszichológiai Szemle, 3. 411-434.

Lauter Adrienn, Polner Bertalan, Orosz Gábor (2012): Szervezeti kreativitás a konstruktív és destruktív versengés tükrében. Alkalmazott Pszichológia, 4. 5-30.

Szombathelyi Csilla (2012): A munkahelyi jóllét kutatásának előzményei és jelenlegi megközelítése – a stressztől a jóllétig. Alkalmazott Pszichológia, 3. 33-45.

Hári Péter (2011): A visszajelzés hatása a teljesítményre és az intrinzik motivációra. *Alkalmazott Pszichológia*, 4. 27-38.

Antalovits Miklós (1999) Az alkalmazott pszichológia Magyarországon. *Alkalmazott Pszichológia I/1.* 5-13. o.

Bakacsi Gyula (2006): Szervezeti magatartás és vezetés. Aula, Budapest.

Csepeli György (2001): A szervezkedő ember. Osiris Kiadó, Budapest.

Faragó Klára, Kovács Zoltán (szerk. 2005): Szervezeti láttelepek. A szervezetpszichológia hazai kutatási irányzatai. Akadémiai Kiadó, Budapest.